

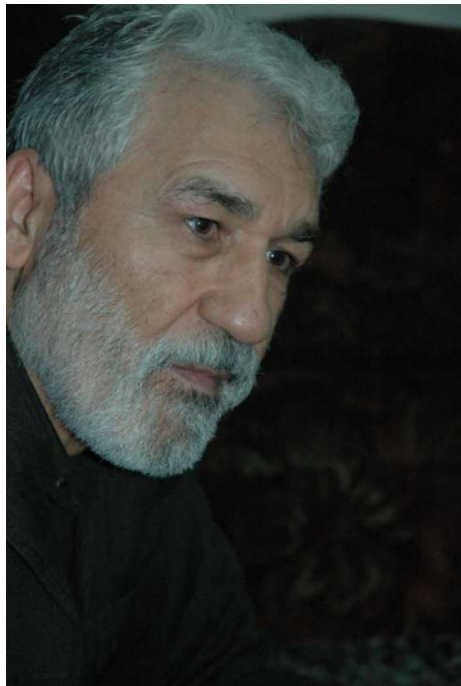
• درىزەى بابەت

• يىزىسى سەرەكى

پەشىو و نىشتىمان ... ئايا بە پەشىو بلېين بگەرپۆه نىشتىمان؟

- سىياسى
- ئاوخۇ
- گۇمەلىيەتى
- تەندروستى
- ھونەرى
- سىكسۇلۇجى
- جىھانى
- تەكئەلۇجى
- ھەمەرنەك
- ھوتار

سقىل: رىبوار سىوھىلى

عەبدوللا پەشىو، شاعىرىكى بەناوبانگى كوردە، ئەو جگە لە شىعەرى دلدارى و خۇشەوېستى، شىعەرى سىياسىشى زۆرە و ھەردوو جۆرە شىعەركانىشى كارىگەرى لەنىو خۇبىندەوار و گەنجاندا ھەبوو، ئەو بە ھەلوېستەكانىشى دەنا سىرپتەو، تۆ چۆن پۇرتىرتى پەشىو دەكىشى؟

لە مىندالىيەكى زووەو پەشىوم ھەر بەو وئىنەيەبىدا دەناسىبەو، كە لەسەر بەرگى كۆمەلە شىعەرى (شەو نىيە خەونتان پىوھ نەبىنم)، چاپكاربوو. نازانم ئەو ھەرگىز چەپ بوو، يان نا، بەلام ئەم جۆرە پۇرتىرتانە لە مېژووى چەپدا و بەتايبەتى لە شەست و ھەفتاكانى سەدەى پېشودا باو بوون و پىتر نەرتىتىكى گىقارايى بە بىرى مرؤف دەھىنەو. وئىنەكە كەسايەتى پەشىو ھەك مرؤفتىكى خەباتكار، خەمخۇر و ئازار لە كۆل، كە ئەو ئازار و خەمانە بۇ خودى خۇى نىن و خەم و ئازارى نىشتىمان، دەناسىتى. بەلام نىگەى پەشىو لە چوارچىووى وئىنەكە چۆتە دەروە و بۇ ئاسۆيەكى دورو دەروانىت: نىگەبەكى ئايدىيولۇجى، كە پىماندەلئىت ئەم خەم و ئازار و كۆزانە كۆتايى پىدئىت و رۆژى كامەرانى و ئاسۆى خەبات روونە. ئومىد كۆتايى بە ئاومىدى و داھاتوو كۆتايى بە واقىع دەھىنە و ئىمە دەچىنە ئەو رۆزگاروھ كە ھەموومان خەونى پىوھ دەبىنن.

ئەم خەونە، خەونى نەوھەكانى پىش پەشىوېش بوو، ھىمەن و قانع و بىكەسىش ھەر بەجۆرە خەونىان دەبىنى بە ئازادىي نىشتىمانەو. لەبەر ئەو پەشىو لەناو نەرتىتىكى شىعەرى و ھزرىي رەسەنەو خەونى دەبىنى و خەباتى بۇ دەكرد. ھەلبەت ھىچكەس گومانى لە كەسپتى خەباتكارانەى پەشىو نى، بەلام سەبارەت بە مانەوھى پەشىو ھەك مرؤفتىكى ئومىدەوار، پىويستە قسەى تر بگەين.

بە برواى من ئىتر ماوھەبەكى زۆر زۆرە پەشىو لە رووى سىياسىي و ئايدىيولۇتئىبەو، مرؤف و شاعىرە ئومىدەوارەكەى جارار نەماو. برواش ناكەم تازە ئەو لەو تەمەن و ئەزمونەدا نە خۇى و نە كەسمان ھەلخەلەتئىنئ و بۇ ئەوھى قولپى گرىبانى ناخى خۇى رابگرئ و ورەى ئىمە نەروخىنئ، بىت و باس لە خەونى ئومىدەوارانە بكات. پەشىو، تا ئەو كاتە خەونى دەبىنى كە بە عس ولاتى داگىر كرىبوو، كە دەپتوانى باس لە جەلاد و قوربانىي بكات و كە دەپويست دادى كورد لە دەست بىدادىي داگىرەكان بگەيەنئتە گەلان. بەلام لە دواى راپەرىنەو، بەتايبەتئش لە دواى جەولەى بەكەمى شەرى گىشتىي كوردەكان، شەرى ھەمووان لەگەل ھەمووان، پەشىو لەو خەونە دىرىنەى بە ئاگا ھاتەو و بگرە راپەرى و تووشى شۆك و خرۇشانىكى ناخەكى ھات، كە ھەندئ جار نىشانەكانى فېگرتئىكى شىعەرى بە بىركردنەو و بەرھەمەكانىبەو دەردەكەوئ. بەلام ئەو ھەرگىز ئەم توورەبوونەى خۇى نەشاردەو و ھەرگىز توورەبىيە ناخەكىيەكانى خۇى لە دەفرىكى دىپلۇماسىانەدا نەپچانەو تا بىانكاتە قوربانىي زمانىكى شىعەرىي ماسك لەسەر و ناراشكاو، يان شىوھەبەكى خوازەئسا و مېتافۇرىانە بكات بە بەرى زمانەكەيدا. ئەو دەرگاى لەسەر ئاوەلايى و راشكاوى كرددەو و لىگەرا توورەيى و خرۇشانەكانى ھازە بگەن و شىعەركانى لىوېرئكەن لە خۇشەوېستى و ئىنتىما و دەروەستىي بۇ نىشتىمان و مرؤفەكان و لە رق و داشورىنى سىياسىيەكان. ئەو لە شىعەركانىدا شتىكى نەگوت و دوايى پىمان بلئ: مەبەستم ئەوھىيە و ئەو بوو. ئەو دوروويى شىعەرىي و رپاى شاعىرانەى بەجىھىشت و ھەكخۇى، ھەك كورە (بىر كۆت) بەكەى جارار، ھاتە قسە و بەمەش زۆرىيە ئەو خۇبەشاعىرزانانەى بەجىھىشت كە لە چوارچىووى سەرەتاتكئ و گەمەى زمانەو، ھەم خۇيان و ھەم خەلكيان دەخەلەتاند و لە دەسەلاتئىشدا پۇستىيان ھەردەگرت. پەشىو، ھاوكات بە دەرگا كرددەو لەسەر وزە ناخەكىيە مرؤبىيەكەى خۇى، دەرگاى لەسەر ھەر جۆرە درۆكردئىكىش بەناوى شىعەرو، داخست: ئەو لە زمانى رۆزانەو نەچوو بۇ ناو زمانى شىعەر، بەلكو لە زمانى شىعەرى باوھو، لە شەرمىنى شىعەرىيەو، ھاتەو بۇ ناو گوزارە راشكاوھەكانى زمانى قسەكردن و گوزارەكانى تورەيى. بە جۆرئ كە جارى ۋاھىيە پەشىوم لە شىوھى مرؤفتىكا دئتەو پىشچاو كە لەسەر شەقامئىك، دەستەويەخەى مېژوويىيەكى بىمانا بوو، كە بە ناوى شۇرپ و ئازادىخوازىبەو، دەيان مشەخۇرى سىياسى و گەورەبازرگان و دىندەى بەسەر

كۆمەلگەۋە كۆرۈنۈش خاۋەن. پەشەۋىيە ھېچ كېشىۋەكى تايىۋەتى لەگەل بگەرانى ئەم دەۋرۋەمانەيەدا نىيە، ھېچ مەلەننى لەگەل سىياسى و بازەرگان و ھاۋچەشەكانىاندا نىيە. بەلكو ئەو نەفرەت لە مېژۋويەك دەكات، كە لە جىياتى دەراۋويشتى ئازادى، كۆيلەيەتى و لەجىياتى مەۋقى قارەمان پىۋاى ترسۋوك و خۇفرۇشى ھىناۋەتە بەرھەم. ھېچ شتەك پەشەۋىيە ھىندە شەرى ناۋخۇ، كە ئەو پىيەلەئى: شەرى خۇكوۋشى، ئازار نەدا. شەرى ناۋخۇ لە شىعەرى پەشەۋىيە، بوۋە دروستكەرى شىعەرىكى توۋرە، نەكردنە مېتافۇر و گەرانەۋە بۇ زامانى راشكاۋىي و زامانى مەبەست. ئىمەم مانان كاتى ئەو شىعەرانە پەشەۋىيەمان بەرگۈۋ دەكەۋتن، بان دەمانخۇيەنەۋە و دەمانزانى ئەو لە دوۋرەۋە تەماشى نىشتىمان دەكات، دلگران دەبوۋىن لە ئامادەيى ھەزرىكى توۋرە و ناشايستە بە جىھانى شىعەرى باۋ، دەترسايىن لەۋەى نەتەۋەپەرسىتى پەشەۋىيە ھەلۋىستەكانى بەرامبەر سىياسىيەكان و واقىع، وئىنە شىعەرىكى خۇ لەبىرکردوۋ، بان ھاندەرى پىق و كىنە و خۇشاندى جەماۋەر، بە پەشەۋىيە بېخەشەن. بەلام كاتى ئەو نىشتىمانە پەشەۋىيە لە تاراۋگەۋە تەماشى دەكات، لە نىكەۋە دەبىئىت، كاتى لەو كاراكتەرانە تىدەگەيت و دەياناسىت كە ۋلاتيان بەۋ دەردە بردوۋە، كە پەشەۋىيە لە ئاستىدا ھاۋار بكات، تىدەگەيت نىشتىمان لە دوۋرىي ئەو نىيە و ئەو لە نىشتىمانەۋە دوۋر نىيە. ئەو ۋلاتى بردوۋە بۇ ئەۋى.

من دەزانم نىشتىمان پىۋويستى بە پەشەۋىيە، دە شزانم گۈندەكەى ئەو بىرگۈۋت، كە پەشەۋىيە بە جىھانى ناساند، بەعس پايئەگۈاست، بەلام لەزىر ھەرەشەى ماستەر پلاندايە و كەسەش لە بىرى ئەۋەدا نىيە، لە سەر شەرفى ئەم شاعىرە دەست لە رۇحى ئەو گۈندە ھەلبىگىت.

ئايە بە پەشەۋىيە بىيىن بگەرپۋە نىشتىمان؟ ئايە لە نىشتىماندا كەس پىۋويستى بە پەشەۋىيە ھەيە؟ بۇ پرسىيەرى يەكەم ھېچ ۋەلامىك نىيە و جارى بىرى لىدەكەمەۋە، بەلام بۇ ۋەلامى پرسىيەرى دوۋەم، دلنىام. بۇ يەكەمجار لە شارى كۇپنەگان لە فېستىۋالىكى شىعەرىدا ناسىم. زۇرىش ھاندىام شىعەرى كورت بنووسم. جارىكىش لە كۆلىزى ئەدەبىيات شىعەرى خۇيەۋە و لە شەۋىكىشدا لە ھەۋلىر و لە مالى يەكە لە خزمەكانى، دەردەدلىكى زۇرمان كرد. ئەۋ چىدى پەشەۋىيە سەر وئىنەى يەكەم كۆمەلە شىعەرىيەكەى نە مابوۋ. سەر و رىش و سەمىل بەفرى تەمەن و ماندوۋويى رۇجىان لىنىشتىبوۋ. ۋەلى پەشەۋىيە لە ھەزرىن و بىرورادا بىسەنور رەۋان و پوۋن، بىسەنورىش بە پىچەۋانەى شىعەرى سىياسىيەكانىيەۋە، ھىمەن و لەسەر خۇ و بە ئەدەب و گەۋرە. بىرى دەكەم. بە راستىي بىرى ئەۋ مەۋقە ھەۋلىرىيە پاك و گەۋرەيە دەكەم، كە ئىتر نىشتىمان و زىدى خۇى بۇ ھەمىشە لە دەست داۋە و رەنگە ھەرگىز نەگەرپۋە ناۋمان.